

เทศน์เช้า วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๘

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ในสมัยพุทธกาลใน ในสมัยพุทธกาล พระออกบิณฑบาตนะ แล้วไปเจอนางคณิกาสวยมาก สวยมากนะ แล้วพระไปติดใจ พระไปติดใจ ไปรักเขา รักเขาโดยไม่รู้ตัวใจ แล้วความรักเหมือนเรา เราถ้ามีความรักความผูกพัน เราจะมี ความฝังใจมาก แล้วความฝังใจ เห็นความรักครั้งแรกที่มันประสบ รักจนขนาดกินข้าวไม่ได้นะ

บิณฑบาตไป ไปเห็นนางคณิกาสวยมาก ความผูกพัน รักเขามากเลย กลับมาจนนอนเลย ไม่กินข้าว จนข้าวนี้ะ ในพระไตรปิฎกว่าไว้อย่างนั้นว่า ข้าวหมักไว้ในบาตรจนบาตรขึ้นสนิมนะ

แล้วบังเอิญนางคณิกานั้นก็เสียชีวิตทันที พอเสียชีวิตทันที พระพุทธเจ้ารู้แจ้งโลกนอกโลกใน สิ่งไว้ อย่าให้เฆี่ยนะ อย่าไปทำลายศพนั้น ให้ศพนั้นเอาไปทิ้งไว้ที่ป่าช้า แล้วให้วางไว้ อย่างนั้น ก็รอไป ๒ วัน ๓ วัน ๔ วัน จนศพนั้นเน่า ศพนั้นเปื่อยมาก แล้วพระพุทธเจ้าถึงไปนิมนต์ พระองค์นั้นไป

บอก ไปหาพระ ไปเยี่ยมพระ พระเป็นอะไร เป็นอะไร

รักเขามาก รักเขามาก จนอาหารเก็บไว้ในบาตรจนบูดจนเน่า อาหารก็ไม่กิน ทุกอย่างไม่ต้องการเลย เพราะบวชเป็นพระไง แล้วอยู่ในเพศของศีล มันก็ยังมีสิ่งครอบนี้ควบคุมไว้อยู่ แต่หัวใจที่มีกิเลสมันผูกพัน มันรักเขามาก จนแบบว่ากินไม่ได้ นอนไม่หลับนะ

สุดท้ายแล้วพระพุทธเจ้าบอก ไป จะยกให้เอาไหม

เอา

ยกให้เอาไหม ก็เลยพาไปไง พาไปพิจารณาซากศพนั้น พอไปพิจารณาซากศพนั้น เพราะอะไร เพราะมีความผูกพันมาก มันเป็นความสุดโต่ง ๒ ข้าง ข้างหนึ่งคือรักมากผูกพันมาก

ก็เข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นความสวยงามมาก แต่พอไปเห็นเวลาเขาตายไปแล้ว ๔-๕ วัน มันเน่า มันเปื่อย มันอืดหมดทั้งนั้นนะ พอไปเห็นสภาพแบบนั้นมันช็อกใจ

พอมันช็อกสภาพแบบนั้น เพราะจิตเขามีความผูกพัน เขามีอำนาจวาสนาอยู่ กลายเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาะพอพิจารณาซากศพ

ในสมัยพุทธกาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระไปเที่ยวป่าช้านะ ในวิสุทธิมรรคให้เที่ยวป่าช้าเพราะเหตุนี้ไง ให้ไปพิจารณาอสุภะอสุภัง

ถ้าพิจารณาไป เที่ยวป่าช้า ถ้าเราเข้าไป อินทรีย์เราอ่อน อินทรีย์เราไม่แก่กล้า ท่านบอกว่าไม่ให้เข้าไปทางได้ลม ให้เข้าทางเหนือลม ให้เข้าทางเหนือลมเพราะกลิ่นมันไม่มาตามได้ลม ไซ้ใหม่ ให้ไปเหนือลม แล้วให้พิจารณา ให้มีสติ ให้มีรากฐาน ถ้ามีรากฐานเข้าไปพิจารณาจะเป็นแบบนั้น นี่พูดถึงสอนผู้มีอินทรีย์ไม่แก่กล้า

แต่พระองค์นี้เวลาผูกพันมาก ความผูกพันมันมีความเป็นไปของใจ แล้วมีวาสนา พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพาไปพิจารณาซากศพนั้น เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาทันทีเลย

แล้วเรามองในสภาวะแบบนั้นสิ เรามองไป เราดูข้าว เราดูทีวี เราเห็นสภาวะแบบนั้นเรา มีความสดสังเวชใหม่ เรามีความสดสังเวช ทำไมเราพิจารณาอย่างนั้นเราไม่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาละ

เพราะว่าวาสนาของเราหนึ่ง ความพื้นฐานของเราหนึ่ง ความพื้นฐานของใจ สิ่งที่เป็นสัมมาสมาธิ สิ่งที่เป็นพื้นฐาน

สิ่งนี้มันเป็นความเคยชินใจ เวลาในวิสุทธิมรรค เวลาให้พระไปเที่ยวป่าช้า ให้ไปเที่ยวป่าช้า เวลาเดินไปจากที่พักอาศัยไปถึงป่าช้ามันไกลไซ้ใหม่ ให้พิจารณาซากศพ พอพิจารณาซากศพแล้วให้หลับตา ภาพนั้นติดขึ้นมาในคลองของใจใหม่ ถ้าติดในคลองของใจคือเห็นภาพซากศพนั้น ให้กลับมาที่อยู่ของตัวเอง แล้วให้วิปัสสนา คือให้วิภาคะ ให้ซากศพนั้นมันแปรสภาพของมันไป

ถ้าการแปรสภาพของความเห็นจากภายใน อันนั้นคือไตรลักษณ์ คือที่มันเป็นลักษณะ คือว่ามันเป็นความเป็นไปของมัน นี่เป็นสิ่งที่เป็นไป เป็นอนัตตา มันแปรสภาพ มันแปรสภาพ ต้องให้เราเห็นใจ

แต่ขณะที่ชากศพมันเน่ มันเปื่อยของมันนะ มันก็เน่าเปื่อยโดยธรรมชาติของมัน แต่สิ่ง นั้นมันเป็นโดยสัจจะของเขา แต่ถ้าเราเห็นจากในภาพจากภายในขึ้นมา ถ้าเราไปเที่ยวป่าช้า เห็นสภาวะแบบนั้น แล้วที่อยู่ของเรา เราเดินในป่าช้ามันไกล ให้เอาสิ่งนั้นกลับมาละ เดินไป พิจารณาชากศพแล้วหลับตาลง หลับตาลงคิดว่ามันเห็นภาพนั้นไหม ถ้าเห็นภาพนั้น นั่นนะ เริ่มต้นของวิปัสสนา

วิปัสสนาอยู่ตรงนี้ ตรงที่ว่าใจเห็นสภาวะของสภาวะกายจากภายใน ไม่ใช่เห็นสภาวะ จากตาเนื้อ

ถ้าเห็นตาเนื้อ หลับตาแล้วกลับมา กลับมาที่อยู่ ถ้ามันไปบ่อยครั้งเข้า มันเป็นทางไกล ให้เอาชากศพนั้นมาไว้ที่ข้างๆ ที่อยู่ก็ได้ แต่ไม่ให้เกิดความเคยชินใจ ในวิสุทธิมรรคบอกไว้ว่าห้าม ใช้มือจับ ห้ามใช้มือจับชากศพนั้นเพราะมันจะเกิดความเคยชิน

ถ้าเกิดความเคยชิน ความเคยชิน ความมักง่ายของเรา เราจะได้ประโยชน์ ให้เอาไม้ คีบ อย่าไปทำความเคยชิน ให้เอาไม้นั้นคีบ ให้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของชากศพนั้นมาไว้ที่อยู่

ความเคยชิน ความคุ้นเคย พ่อแม่กับลูกก็มีความเคยชิน ความคุ้นเคย เรื่องของกรรม ความคุ้นเคย เห็นไหม เวลาไปอยู่กับครูบาอาจารย์ เวลาข้อวัตรปฏิบัติ ท่านถึงบอกว่าไม่ให้ คุ้นเคย ไม่ให้ชินชา

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงตาท่านพูดว่า ชินชาหน้าด้านนะ เวลาเทศน์ เทศนาว่าการ ฟังจนชินชา แต่หัวใจมันด้าน มันไม่ยอมรับใจ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเห็น เราเห็นแล้วทำไมเราไม่เป็นพระอรหันต์ละ เราเห็นชากศพ เหมือนกัน เราเห็นสภาวะสิ่งเหมือนกัน แต่ทำไมพระที่เขาศึกษาของเขา ทำไมเขาได้โอกาส ของเขา

เพราะเขาไม่ทำความคุ้นเคยใจ ความคุ้นเคยเขาไม่เคยชินอย่างนั้น เพราะไม่มีความเคยชิน จิตมันก็เปิดรับ สิ่งนี้เปิดรับ

แต่เราความคุ้นเคย ความเคยชิน สิ่งที่มีความเคยชินมันก็เป็นการเกาะเกี่ยว มันออกมาเป็นโดยค้นหาความทะยานอยาก มันเป็นความอุปาทานยึดมันถือมัน แต่ถ้าเราปล่อยอุปาทานยึดมันถือมัน มันเป็นอิสระของมัน เห็นไหม

ถ้าสิ่งที่ใจเป็นอิสระ อิสระเพราะเหตุใดล่ะ

เพราะปุณฺณคนหนาด้วยกิเลสมันจะเป็นไปตามบ่วงของมาร รูป รส กลิ่น เสียง บ่วงของมาร พวงดอกไม้แห่งมาร ถ้าพวงดอกไม้แห่งมาร เราเคยชินกับมัน เราเห็นว่าสิ่งนี้เป็นปกติธรรมดาณะ กามคุณ ๕ สิ่งที่เป็น รูป รส กลิ่น เสียงเป็นกามคุณ

สิ่งที่เป็นกามคุณ กาม เรื่องของกาม เรื่องของการสืบทอด มันเป็นคน คุณของโลกเขาสัมพันธ์กัน เขาสื่อความหมายกัน สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลก เป็นสมมุติใจ

กามคุณ ถ้าเราติดในกามคุณ เราเป็นปุณฺณ ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ เราใคร่ครวญจิตของเราขึ้นมา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิจิตใคร่ครวญต่างๆ เข้ามา มันปล่อยวางเข้ามา สิ่งทีปล่อยวางเข้ามา มันปล่อยกามคุณเข้ามาไหม มันปล่อยรูป รส กลิ่น เสียงเข้ามาเป็นอิสรภาพของมันไหม เป็นตัวของมันเอง ถ้าเป็นตัวของมันเอง สิ่งนี้ไม่คุ้นเคย ถ้าไม่คุ้นเคย ไม่ชินชา

ถ้าคุ้นเคยชินชา เราควบคุมจิตของเราไม่ได้ เพราะคุ้นเคย ธรรมชาติของมัน มันรับรู้เสียงมา เราก็รับรู้เสียง แต่ถ้าจิตมันปกติ เสียง เสียงนี้มีคุณหรือมีโทษ เสียงที่คนชมเชย เสียงที่เราพอใจ เสียงที่เขาติฉินนินทา เราไม่พอใจ

เสียงเหมือนกันนะ เสียงออกมาจากที่เดียวกัน แต่ออกมาจากว่าเขาติฉินนินทา เราก็โกรธ เราก็ไม่พอใจ เขาสรรเสริญเยินยอ เราก็พอใจ นี่เสียงเหมือนกันเลย แต่เวลาเราแบ่งแยกเพราะอะไร เพราะเรามีความมีตัวตนของเรา สิ่งนี้เป็นตัวตนของเรา เพราะเราติดในบ่วงของมาร ติดในรูป รส กลิ่น เสียง บ่วงของมารเป็นกามคุณ สิ่งในโลกเขาสื่อความหมายกัน

แต่ขณะที่เราจะออกจากกิเลส เราต้องเป็นเอกเทศของเรา

เอกเทศนะ ใจนี้เป็นเอกเทศ โลกนี้มีเพราะมีเรา สิ่งต่างๆ เกิดเพราะเกิดเรา จักรวาลนี้เกิดจากใจของเรา เรารับรู้ต่างๆ ต่อๆ กันไป ถ้าเราไปแก้ไขสิ่งนั้นเป็นเรื่องของโลก เรื่องของโลก เรื่องการบริหาร เรื่องการจัดการ เรื่องการบริหารของโลกนี้ให้โลกนี้เจริญขึ้นไป ความเจริญของโลกเจริญชั่วคราว ไม่มีสิ่งใดเจริญแล้วเจริญตลอดไป เป็นไปไม่ได้ โลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งต่างๆ นี้มันแปรสภาพทั้งหมด สิ่งที่แปรสภาพทั้งหมดมันถึงเป็นสภาวะกรรมไ

เราเกิดมาในโลกที่ว่ามันเจริญรุ่งเรือง ยิ่งศีลธรรมเจริญรุ่งเรือง เราจะมีสุขมาก เกิดในโลกรุ่งเรือง แต่มีการเอารัดเอาเปรียบกัน เกิดในโลกรุ่งเรืองแล้วเอารัดเอาเปรียบกัน เราก็ต้องเป็นเหยื่อของโลกตลอดไป แต่เกิดในสิ่งที่ว่าสภาวะที่โลกเขาเปิดกว้างให้ คือว่าในศาสนาเจริญ ศีลธรรมเจริญ ในการนับถือศาสนาไม่มีการบังคับกัน นี่สภาวะกรรม ถ้ากรรมเราดีเราเกิดในสิ่งที่ดี เห็นไหม

ในพระไตรปิฎกว่าไว้อย่างนั้นว่า ต่อไปพระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ขึ้นมา มันจะปฏิบัติง่าย

เราก็หวังกันๆ หวังเฉยๆ ความหวังกับความจริงคนละอันนะ ความจริงมันต้องสร้างบุญกุศลแล้วเกิดในสภาวะอันนั้นไง เกิดสภาวะอันนั้นเพราะอะไร เพราะสิ่งขับเคลื่อนทั้งหมด ในกีฬา ในการแข่งรถ เขาปล่อยรถออกจากจุดสตาร์ท รถต่างคนต่างแข่งกันไป ไปถึงเป้าหมายหรือไม่ถึงเป้าหมาย

จิตก็เหมือนกัน การเกิดและการตายนี้เหมือนเป้าหมายที่ออกจากใจดวงนี้ แล้วเราจะไปเกิดในภพของพระศรีอริยเมตไตรย เราจะไปถึงเป้าหมายตรงนั้นได้อย่างไร เพราะรถนี้มันต้องแข่งขันไปในทางวิ่งของรถนั้น มันต้องแข่งขันกันไป จิตนี้ต้องเกิดต้องตายตลอดไป จิตนี้ต้องเป็นไปสภาวะแบบนั้น แล้วมันจะไปตกเป้าหมายตรงนั้นได้ไหม

แต่ถ้าเราสร้างบุญกุศลของเรา เราตั้งเป้าหมายของเรา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ แล้วสร้างเป้าหมายนี้

รต รตสตาร์ทตั้งแต่ว่าปรารภนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประกาศตนในพระไตรปิฎก เจ้าชายสิทธัตถะประกาศว่าปรารภนาเป็นพระโพธิสัตว์ นางพิมพานั่งอยู่ที่นั่น ปรารภนาเป็นคู่ครอง พุทธมารดาก็ต้องปรารภนาใช้ไหม อัครสาวกก็ต้องปรารภนา สาวกะไปตามกระแส ไม่ต้องปรารภนา ถึงว่าสร้างบุญกุศล มันเป็นสภาวะแบบนั้น นี่คือเป้าหมายที่อธิษฐานแล้วตั้งเป้าหมายไป นี่คือจุดหมายไง แล้วเราสร้างสม

เราอ่านพระไตรปิฎกเราว่าจะไปเกิดพบพระศรีอริยเมตไตรย แต่เราไปประสาเรานะ รต เขาแข่งกัน เขาอยู่ในเส้นทางของเขา แล้วถึงเป้าหมาย เราสะเปะสะปะนะ รตเขาแข่งกัน เขาไปทางขวา เราไปทางซ้าย เราลงดิน เราไปทางอากาศ ลมพัดเปลี่ยนแปลงไป เราจะถึงไหม นี่ไง เราปรารภนาเฉยๆ แต่ถึงหรือไม่ถึงนั้นอีกสภาวะหนึ่ง เพราะสภาวะกรรมไง

ทีนี้สภาวะกรรมอันนี้ ถ้าสภาวะกรรมอันนี้ เราไม่คุ้นเคย เราไม่มีความเป็นไป เราเห็นแล้ว สลดสังเวชนะ

ธรรมมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าจิตใจของคนเป็นธรรมนะ มองสภาวะแบบใดมันจะย้อนกลับมาถึงสะท้อนหัวใจใจ สิ่งทีสะท้อนหัวใจ เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจนะ

ครูบาอาจารย์บอกว่า การเทศนาว่าการต้องเทศน์เข้าไปที่ใจดำนั้น ถ้าเข้าไปที่ใจดำนั้น นั่นคือกิเลสมันอยู่ตรงนั้นไง

ถ้าเราฟังธรรม ขนพอง มีความรู้สึกสะท้อนใจมาก นั่นนะ ธรรมอันนั้นนะเป็นประโยชน์กับหัวใจนั้นมาก

เราฟังธรรมนะ เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา ไม่เข้าใจเลย เพราะอะไร เพราะจิตใจมันเห็นสภาวะมันคุ้นเคยใจ “สิ่งนี้มันฟังมาจนเคยชินแล้ว สิ่งนี้เป็นไปโดยเคยชินแล้ว สิ่งนี้เราก็คับรู้อยู่แล้ว รับรู้อยู่แล้ว” นี่อุปาทานมันยึดมันถือมันตัวมันเอง มันยึดมันถือมันความรู้สึกในหัวใจ กามคุณมันปิดล้อมใจดวงนั้น แล้วไม่ให้ใจดวงนั้นยอมรับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ภิกษุ สาวกะ จะแสดงธรรมขนาดไหน เป็นไปไม่ได้ที่จะมีความรู้มากกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงธรรมขนาดไหนก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหมด

นี่มันเป็นธรรมโอสธไฉ แล้วถ้าธรรมโอสธมันเข้าไปทิ่มถึงหัวใจ มันแทงเข้าไปถึงหัวใจ ขนเราจะพองนะ ความรู้สึกเราสะเทือนใจมาก นี่คือธรรมโอสธ นี่คือธรรมที่มันเข้าไปในใจของเรา

แต่ถ้าเราแบบว่าเราปิดกั้นของเรา เรารู้แล้ว เราเป็นไปแล้ว ธรรมะฟังขนาดไหน เราก็ฟังมาหมดแล้ว เรารู้ไปทั้งหมดเลย เพราะเรารู้ทั้งหมด ยา คนที่เขาเป็นป่วยไข้ขนาดไหนก็แล้วแต่นะ เขาก็ต้องกินยาของเขา รักษาด้วยยาของเขา เขาจะสูงส่งขนาดไหนก็ต้องกินยาเหมือนกัน ตามเฉพาะโรคนั้น ต่ำต้อยขนาดไหนก็กินยาเหมือนกัน

หัวใจก็เหมือนกัน จะสูงส่งขนาดไหน ฐานะขนาดไหน รู้มันรู้โดยปกปิดไว้ใจ โดยกามคุณ ๕ มันปิดใจไว้ใจ รู้จากภายนอกใจ รู้ที่ไม่สามารถเข้าไปชำระกิเลสได้ เห็นไหม

ยาเต็มโรงพยาบาล ยาเต็มบริษัทห้างร้าน ถ้าเราไม่เอามารักษาเรา มันไม่เป็นประโยชน์กับเราหรอก ธรรมะฟังทุกวันๆ ก็เหมือนกับยาโรงพยาบาลมีเต็มโรงพยาบาลทุกโรงพยาบาล แล้วเราเข้าไปรักษาของเราไหมละ นี่มันถึงไม่เข้าถึงใจ

ถ้ามันเข้าถึงใจ การพิจารณาซากศพ ถ้าใจมันสะเทือนใจ มันน้อมเข้ามาที่ใจ น้อมเข้ามา โอบนโยโก น้อมเข้ามา ไม่มีกาลไม่มีเวลา เพราะพระศรีอริยเมตไตรยข้างหน้าเขาจะมาตรัสรู้เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน

ในปัจจุบันนี้ถ้าเรามีสติปัญญา เรามองอย่างนี้แล้วมันสลดสังเวชเข้ามา แล้วเตือนใจของเราตลอดไป เวลาคนเราหมดลมหายใจแล้วเป็นอย่างนั้นนะ ถ้าเราเก็บรักษาของเราตามประเพณีมันก็ไม่อุจาดอย่างนั้น

นี่ลอยเป็นแพเลย สิ่งทีลอยเป็นแพนะ แล้วแสดงอาการอย่างนั้นทั้งหมดให้มันสะเทือนใจของเรา เรามีบุญกุศล เราไม่เป็นสภาวะแบบนั้น เหตุเกิดในประเทศอันสมควร เราไม่อยู่สภาวะที่ตรงที่เขาเกิดอุบัติเหตุ นั้น คนเขามีกรรมของเขา เขาถึงประสบอุบัติเหตุ นั้น

ยี่งน่าสลดสังเวชนะ มาเพื่อความสุข มาเพื่อความเจริญของตัว ทำไมมาเจอสภาวะแบบนี้ละ

นี่กรรมของเขา สิ่งนี้ปฏิเสธไม่ได้นะ เวลาถึงที่สุดแล้วกรรมมันให้ผลตลอดไป เห็นไหม กรรมคือการกระทำของเรา สิ่งที่เราให้ผล เพราะเกิดจากอะไรละ เกิดจากการกระทำของเรานี่แหละ เรากระทำแล้วสะสมไป สิ่งนี้มันให้ผล

เพราะสิ่งในโลกนี้มันเป็นสิ่งที่เป็นอริยสัจ เป็นความจริงทั้งหมดเลย เป็นความจริงนะ แต่เราทำ เราพอใจเราก็ทำ ไม่พอใจเราก็ปฏิเสธ ปฏิเสธของเราไป

เวลาประพาศปฏิบัติ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เอาตนของตนไว้ในอำนาจของตนนะ เวลานั่งสมาธิของเราคนเดียวในกฎของเรา นั่งตลอดรุ่งก็นั่งไปเลย ใครรู้อะไรกับเรา ไม่มีใครรู้หรอก เราเองต้องเอาเราไว้ในอำนาจของเรา ถ้าเราเอาเราไว้ในอำนาจของเรา เราทำได้ นี่เราก็ทำได้ กำลังใจมันเกิดนะ

ครูบาอาจารย์ทำเป็นสมบัติของครูบาอาจารย์ แล้วท่านชี้นำเราเฉยๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง แล้วพวกเราพยายามก้าวเดิน แล้วก้าวเดิน สมบัติของใจ สมบัติคืออำนาจของใจที่มันเกิดปัญญาของมัน เกิดจากภายในนะ

อำนาจของภายนอก โลกข้างนอก โลกเขาช่วยเหลือกันได้ เจือจางกันได้ เจ็บไข้ได้ป่วยก็เอาไปส่งโรงพยาบาลกัน ช่วยเหลือกัน ขาดแคลนก็ช่วยเหลือกัน

แต่หัวใจมันช่วยเหลือกันไม่ได้ บอกขนาดไหนถ้ามันไม่ฟัง เข้าไม่ได้เลย มันถึงต้องทำสมาธิสมาธิเข้ามา ถึงต้องสงบเข้ามา นี่ถึงบอกเป็นผู้ชี้ทางใจ

สมบัติภายในเกิดจากเราทั้งหมด หัวใจของเรามีอยู่ ทำไมว่าเรารักตน ทำไมเราไม่หาหัวใจของเราละ ทำไมไม่หาสมบัติของเราละ เรารักตน รักตนต้องเกิดตรงนี้

สิ่งที่ข้างนอกนี้เป็นเครื่องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัยช่วยเหลือกันได้ รัฐบาลช่วยเหลือได้ ก็หมื่นล้านก็ตั้งงบประมาณได้ ช่วยเหลือได้ทั้งหมด แต่ช่วยเหลือได้แต่เรื่องของปัจจัย แต่สุขภาพจิตละ เขาส่งหมอไปช่วย หมอไปช่วยก็ได้ถามคุณ & เพราะเป็นเรื่องเปลือกๆ แต่ธรรมโอสถนี้เข้าถึงใจ เข้าทำลายหัวใจ เกิดสภาวะแบบนั้น

เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วต้องให้เป็นประโยชน์กับเรานะ โลกนี้เป็นสภาวะธรรมตลอด ฝนตก
แดดออก ถ้าใครคำนวณ มันเป็นอนิจจังทั้งหมด เพราะความเคยชิน ความคุ้นเคยไม่ได้
ประโยชน์

นี่ก็เหมือนกัน ความคุ้นเคย ความเคยชินแล้ว เราก็มองแล้วสลดเฉยๆ ถ้าเรามีความคิด
ของเราขึ้นมา มันจะถึงกับตั้งสติได้ ถึงกับตั้งตนได้ ถึงกับทำลายกิเลสได้ เอวัง